

## **Notat vedr. dimensionering af elever til SOSU-uddannelsen fra 1. januar 2016.**

### **Holdning**

I Nyborg kommune er der behov for at uddanne færre hjælpere (SSH) men stigende behov for assistenter (SSA). Udover en vurdering af arbejdskraftbehovet, bør finansieringen tages op på nyt, da udgifterne i modellen ikke er fuld ud finansieret.

### **Lovgrundlag**

Lov om erhvervsuddannelser § 43 stk. 4 og 5:

*Stk. 4.* Regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen skal stille praktikpladser til rådighed inden for social- og sundhedsuddannelsen og den pædagogiske assistentuddannelse. Antallet af praktikpladser skal modsvare behovet for færdiguddannede i regionen.

*Stk. 5.* Finder undervisningsministeren, at forpligtelsen efter stk. 4 ikke er opfyldt, kan ministeren efter udtalelse fra vedkommende faglige udvalg, jf. § 37, pålægge regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen hver at stille et årligt mindste antal praktiksteder til social- og sundhedsuddannelsen til rådighed.

### **Forslag til ændring i dimensioneringen**

I aftaleudkastet fra KL foreslås det at ændre dimensioneringen i Region Syd

- Sænke antallet af SSH elever fra 1894 til 1701
- Øger antallet af SSA elever fra 378 til 447.

I Region Syd falder antallet af SSH altså med 193 personer og SSA stiger med 69 personer.

I udkastet står der, at man vil benytte en ny fordelingsnøgle, der kombinerer udviklingen i ældrebefolkningen og den hidtidige fordeling af praktikpladser.

I dag optager Nyborg Kommune årligt 50 SSH og 10 SSA. Et forsigtigt skøn kunne være, at vi i Nyborg med den kommende aftale skal optage:

- Enten 45 SSH og 12 SSA
- Eller 50 SSH og 13 SSA

Grunden til forskellen i antallet afhænger af om den demografiske udvikling regnes med (se senere i notatet).

### **Er der behov for elever? Hvad siger ledighedstallene?**

Tal fra Jobcenter Nyborg viser, at der med udgangen af august er 51 personer (forsikrede ledige), der søger jobs enten SSA eller SSH.

	2014	2015
SSA	11	9
SSH	51	42
I alt	62	51

Samtidig viser ledighedstal for FOA (pr. 31. august), at der i Nyborg Kommune er:

- 2015: 71 personer
- 2014: 74 personer

Ser vi på ledigheden på **FYN**, ses det, at der er i alt 858 ledige i FOA (juli 2015)

	Antal personer	
	Jul 2014	Jul 2015
<b>Assens</b>	86	71
<b>Faaborg-Midtfyn</b>	100	87
<b>Kerteminde</b>	37	31
<b>Langeland</b>	18	18
<b>Nordfyns</b>	57	68
<b>Nyborg</b>	65	66
<b>Odense</b>	411	353
<b>Svendborg</b>	138	126
<b>Ærø</b>	3	4
<b>Middelfart</b>	50	34
<b>I alt</b>	965	858

Tallene fra Jobcentret eller Jobindsats kan desværre ikke gøres op i henholdsvis SSH og SSA. Men formodningen er klart, at langt hovedparten af de ledige er SSH'ere, både i Nyborg og på Fyn.

### Økonomiske udfordringer i Nyborg Kommune

Elevområdet har de seneste år forandret sig økonomisk. Nedenfor gennemgås økonomien for Nyborg Kommune som et eksempel på de ændrede økonomiske forudsætninger. Det forventes, at de øvrige kommuner står med samme udfordringer.

- I 2014 bortfaldt f.eks. præmie- og bonusordninger, hvilket betød en øget kommunal udgift, for Nyborg Kommunes vedkommende 1 mio. stigende til 1,7 mio.
- Fra 2016 bortfalder desuden de trepartsmidler, der tidligere er givet. Trepartsmidlerne udgør i Nyborg Kommune 1,994 mio. kr., hvor af de 0,957 mio. vedr. SOSU-elever.
- Fra 2016 med EUD-reformen konverteres 7 ugers skolegang til 7 ugers praktik (for SSH), hvilket betyder 7 ugers mindre refusion
- Med aftale udkast til dimensionering lægges der desuden op til, at der sker ændre fordelingen af praktik mellem kommuner og regioner. "Dette vil alt andet lige kunne føre til ændring i form af et øget praktikomfang på assistentuddannelsen i kommunerne fra 2017, som dog forventes modsvaret af en nedjustering i hjælperdimensioneringen."

Udpluk fra drøftelse i Kredsen af Kommunaldirektører, 4. juni 2015:

*Såfremt Undervisningsministeriet ønsker at forpligte kommunerne på en højere dimensionering ud over kommunernes behov - ud fra bredere hensyn (95 pct. målsætning mv.) vil KL holde fast på, at dette forudsætter fuld finansiering og således en hel eller delvis videreførelse af den kompensation, som blev ydet i medfør af trepartsaftalen*

Udpluk fra drøftelse i KKR, 31.8.2015:

*Kommunerne vil gerne stille praktikpladser til rådighed, såfremt finansieringen følger med.*

## Konkrete tal fra Nyborg Kommune.

Elevområdet har budgetmæssigt udviklet sig på følgende måde:

Økonomi 1000 kr.	Regnskab	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Afvigelse til korrigeret
2012	4.652	6.481	4.652	0
2013	5.129	6.397	5.129	0
2014	7.306	5.935	7.306	0
2015	6.564	6.042	6.048	- 516

Note: Regnskab 2015 er forventet regnskab opgjort pr. juli

Af nedenstående tabel fremgår antal elever fordelt på uddannelse samt voksen/ordinær elev. Der har været ansat mange voksne elever i 2012 og 2013. De fleste af dem på ordning voksne lærlinge, hvor vi fik ekstra refusion fra jobcenter. Af de voksne elever vi har nu, er ingen på voksenlærling ordning.

Af tabellen fremgår desuden frafaldsprocenten.

Aktivitet	Voksen	Ordinær	I alt	Frafald, %
<b>2012</b>	25	36	61	24,6
<b>Heraf</b> SSH	15	36	51	27,5
SSA	10	0	10	10,0
<b>2013</b>	25	33	58	13,8
<b>Heraf</b> SSH	18	30	48	14,6
SSA	7	3	10	10,0
<b>2014</b>	12	48	60	23,3
<b>Heraf</b> SSH	7	43	50	26,0
SSA	5	5	10	10,0
<b>2015</b>	<b>9</b>	<b>32</b>	<b>41</b>	<b>9,8</b>
<b>Heraf</b> SSH	<b>5</b>	<b>31</b>	<b>36</b>	<b>11,1</b>
SSA	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>5</b>	<b>0,0</b>

Budgettet for 2016 er udfordret. Dels på grund af antallet af elever, dels på grund af den nye fordelingsnøgle, der kombinerer udviklingen i ældrebefolkningen og den hidtidige fordeling af praktikpladser.

Vi har regnet på, hvad det betyder under forskellige forudsætninger for Nyborg Kommune. I alle beregninger tages der udgangspunkt i et budget på 6,048 mio. kr. Det antages, at der ansættes 20 % vokselever og 80 % ordinær elever på både SSH og SSA-uddannelsen. Hvis der regnes frafald, er den sat til 20 % blandt SSH elever, og 0% til SSA elever.

1. Dimensionering hvor **den demografiske udvikling i ældrebefolkning ikke er indregnet**, hvorefter Nyborg Kommune bliver dimensioneret til 45 SSH og 12 SSA elever. Under antagelse af nul frafald kan der forventes et merforbrug på **5,849 mio. kr.** Med indregnet frafald på 20 % blandt SSH elever, og 0-frafald blandt SSA elever, kan der forventes merforbrug på **4,272 mio. kr.**
2. Den demografiske udvikling i **antal +65 årige** bruges til at beregne dimensionering,

hvorefter Nyborg Kommune bliver dimensioneret til 50 SSH og 13 SSA elever.

Under antagelse om nul frafald, kan der forventes et merforbrug på **7,059 mio. kr.**

Med indregnet frafald på 20 % blandt SSH elever, og nul frafald blandt SSA elever, kan der forventes merforbrug på **5,208 mio. kr.**

3. Den demografiske udvikling i **antal +80 årige**, bruges til at beregne dimensionering, hvorefter Nyborg Kommune bliver dimensioneret til 51 SSH og 14 SSA elever.

Under antagelse om nul frafald, kan der forventes et merforbrug på **7,569 mio. kr.**

Med indregnet frafald på 20 % blandt SSH elever, og nul frafald blandt SSA elever, kan der forventes merforbrug på **5,782 mio. kr.**

## Baggrundsviden

- 1) Den kommunale udgift til SOSU-elever afhænger af deres alders og uddannelsesretning. Se skema nedenfor.



- 2) Der har været afholdt møde i Kredsen af Kommunaldirektører i juni og i KKR i august, hvor dimensioneringen er behandlet. Uddrag fra sagerne fremgår nedenfor:

### Møde i Kredsen af Kommunaldirektører, 4. juni 20165

#### Sagsfremstilling

Det følger af den brede politiske aftale om reform af erhvervsuddannelserne (februar 2014), at der efter ophør af trepartsaftalen fra 2007 skal besluttes en ny alternativ styring af dimensioneringen af social- og sundhedsuddannelserne. Undervisningsministeriet har på denne baggrund indledt drøftelser med KL, Danske Regioner og LO/FOA.

Dimensioneringen – det vil sige fastlæggelse af antallet af praktikpladser i kommunerne – af social- og sundhedsuddannelserne blev med indgåelse af trepartsaftalen tilbage i 2007 centralt fastlagt i perioden 2008- 2015. Trepartsaftalen indebar, at antallet af praktikpladser i kommuner og regioner blev øget med 2.100 praktikpladser årligt. **Staten ydede i den forbindelse kommunerne økonomisk kompensation over bloktilskuddet. Med trepartsaftalen fik LO/FOA "aftaleret" på dimensioneringen.** Før trepartsaftalen havde de offentlige arbejdsgivere kompetencen til selv at fastlægge denne.

### *Prognose for det fremtidige arbejdskraftbehov*

Undervisningsministeriet har til støtte for de indledte drøftelser i trepartskredsen udarbejdet en prognose for det fremtidige arbejdskraftbehov for social- og sundhedspersonale, herunder pædagogiske assistenter. Prognosen viser, at der med det nuværende dimensioneringsniveau uddannes for mange social- og sundhedshjælpere og i særdeleshed for mange pædagogiske assistenter i forhold til den fremtidige efterspørgsel. Til gengæld er der en risiko for, at der kan opstå mangel på social- og sundhedsassistenter efter 2020. Dette resultat svarer til KL's vurdering støttet på en nyere behovsundersøgelse blandt kommunerne. Givet ændringer i de kommunale sundsopgaver efterspørger kommuner flere social- og sundhedsassistenter og færre social- og sundhedshjælpere.

### *KL's vurdering af behovet for justering af dimensioneringen*

Med det udgangspunkt, at dimensioneringen bør fastsættes med afsæt i behovene i kommunerne, er der efter KL's vurdering behov for at justere dimensioneringen. Det vil konkret indebære – med betydelig usikkerhed på nuværende tidspunkt – at hjælperdimensioneringen skal reduceres (i størrelsesorden 5-15 pct. svarende til ca. 400-1200) og, at assistentdimensioneringen øges med 10-15 pct. svarende til ca. 400-600). I forhold til den pædagogiske assistentuddannelse vil der ifølge prognosen være behov for en større reduktion i dimensioneringen på ca. 60-70 pct. fra det nuværende niveau. Med en sådan reduktion vil dimensioneringen blive ført tilbage på niveau fra før trepartsaftalen i 2007.

### *Udsigterne for indgåelse af aftale*

KL's vurdering i forhold til at nå en aftale er, at der formentligt er mulighed for at opnå en forståelse med LO/FOA på niveau med de angivne reduktioner i forhold til social- og sundhedsuddannelserne (hjelper og assistent). I forhold til den pædagogiske assistent synes afstanden noget større. I forhold til Undervisningsministeriet synes sagen til gengæld vanskelig. Prognosen viser tydeligt, at der uddannes for mange på nuværende tidspunkt, men regeringen er næppe interesseret i, at antallet af praktikpladser i kommunerne falder – og slet ikke på denne side af et valg. Såfremt Undervisningsministeriet ønsker at forpligte kommunerne på en højere dimensionering ud over kommunernes behov - ud fra bredere hensyn (95 pct. målsætning mv.) vil KL holde fast på, at dette forudsætter fuld finansiering og således en hel eller delvis videreførelse af den kompensation, som blev ydet i medfør af trepartsaftalen.

**Beslutning** Det blev pointeret, at den ændrede dimensionering giver anledning til at være opmærksom på, hvilken betydning det kan få lokalt, når dimensioneringen forventeligt sænkes på hjælper og pædagoguddannelsen og hæves på assistentuddannelsen. Kan denne ændring få konsekvens for fødekæden til assistentuddannelsen og mindske kommunernes mulighed for at anvende hjælperuddannelsen i beskæftigelsesøjemed?

### **Møde i KKR 31.8.2015**

KKR Syddanmarks formandskab fik d. 17. august aftaleudkast til den nye dimensioneringsmodel til kommentarer. Formandskabet har sendt følgende kommentarer til KL forud for bestyrelsens drøftelse af sagen d. 26. august.

- Det vil være ønskeligt, at dimensioneringsmodellen på sosu-området bliver tilsvarende modellen på pædagogområdet, hvor det er det enkelte KKR, der selv fastsætter antallet af uddannelsespladser i deres region ud fra de lokale arbejdsmarkedsbehov. Hvis det fastholdes, at de regionale kvoter skal fastsættes centralt, er det afgørende, at dette gøres ud fra de behov, vi har som arbejdsgivere.
- Vi kan overordnet set bakke op om ændringerne til flere sosu-assistenters frem for hjælpere, men vi er betænkelige ved, om det er realistisk at nå at lave de nødvendige omstillinger til fuld implementering i 2016. Fra 2017 vil det være muligt at være klar til den nye dimensionering. Udfordringerne i forhold til omstillingen er flere. For det første vil der med den nye dimensionering blive rykket på fordelingen, hvor man går fra flere hjælpere, der alene uddannes i kommunerne, til flere assistenter, som i en stor del af deres uddannelse er i regionen. Det betyder, at det er afgørende, at regionerne er klar til den større opgave, de skal varetage i forhold til uddannelse af det stigende antal assistenter allerede i 2016. I forhold til omstillingen i den kommunale sektor er det værd at være opmærksom på, at de nye uddannelsesstillinger til assistenter kræver forberedelse, bl.a. godkendelse af praktikpladser, planlægning af relevante uddannelsesforløb og uddannelse af praktikvejledere.
- Det stigende antal sosu-assistenters, der skal uddannes, vil forventeligt gøre det endnu sværere for regionerne at stille de nødvendige praktikpladser til rådighed. Der bør arbejdes videre på, at uddannelsen for sosu-assistenterne omlægges, så der gives mulighed for, at en yderligere del af praktikken kan foregå i samspil med kommuner (hjemmesygepleje, socialpsykiatri, botilbud etc.) samt lægehuse, hvor der er sygeplejersker tilknyttet.
- I forslaget er økonomien forbundet med dimensioneringen, herunder de ekstra midler der blev tilført i forbindelse med trepartsaftalen, ikke berørt. Det antages derfor, at det er udtryk for, at modellen ikke giver anledning til ændringer i økonomien. Den endelige aftale forventes eftersendt til mødet i kredsens af kommunaldirektører efter endt bestyrelsesmøde i KL den 26. august, og derudover vil der blive orienteret herom på KKR møde d. 10. september. Den endelige fordeling af uddannelsespladserne mellem kommunerne forventes godkendt på KKR møde d. 16. november 2015.

**REFERAT** Det blev præciseret, at den nationale aftale endnu ikke er indgået, men at det ikke forhindrer kommunerne i at forholde sig til den regionale fordelingsnøgle i forhold til fordeling af de sosu-hjælperelever og sosu-assistentelever, som kommunerne skal ansætte. Der var bekymring for, om det var muligt at skaffe det nødvendige antal pladser til praktik på psykiatriområdet, både i kommunalt og regionalt regi. Der kan være behov for, at man får godkendt nye praktiksteder i kommunerne. **Kommunerne vil gerne stille praktikpladser til rådighed, såfremt finansieringen følger med.** Det kan desuden være nødvendigt at se på placeringen af praktikophold i skoleforløbet, hvor den type af praktikker, der er svære at fremskaffe i tilstrækkeligt antal, lægges til sidst i uddannelsesforløbet.